

FINASin vuosi 2019

Toimintakertomus ja tilinpäätös

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston (Tukes) akkreditointi-yksikkö (Tukes), FINAS-akkreditointipalvelu, on kansallinen akkreditointeja tekevä organisaatio. Turvallisuus- ja kemikaaliviraston tilinpäätös ja toiminta-kertomus on hyväksytty 26.2.2020. Tämä FINAS-akkreditointipalvelun toimintakertomus täydentää Tukesin toimintakertomusta FINASin toiminnan osalta.

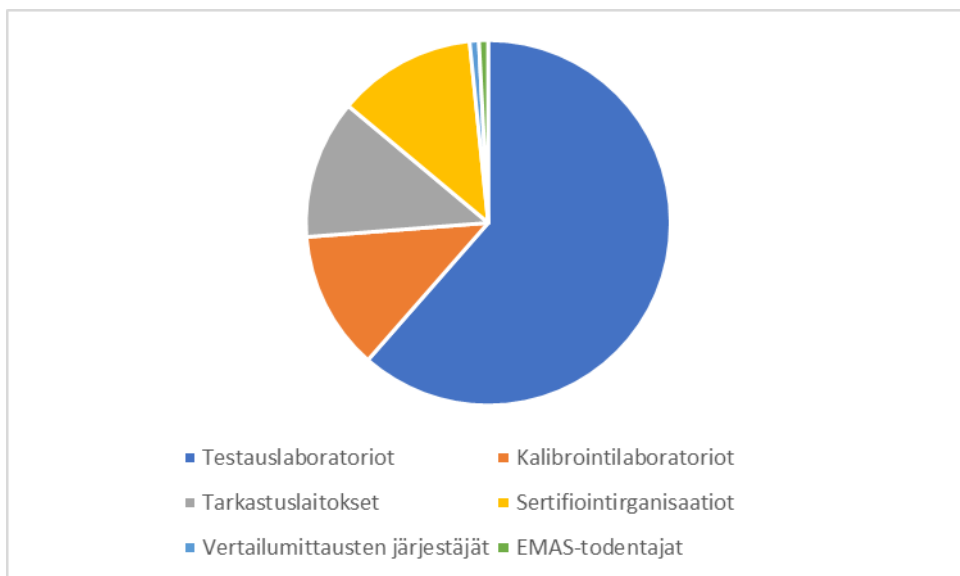
On aika katsoa mitä FINAS sai aikaan vuonna 2019.

FINASin omien 23:n vakituisen henkilön lisäksi arviointi-työhön osallistui runsaat 250 ulkoista sopimusarvioijaa (teknisiä arvioijia, asiantuntijoita, pääarvioijia).

Arviointityötä tehdessään sopimusarvioijat tekevät työnsä FINASin nimissä. Akkreditoitujen toimijoiden määräaika-arvioinnit ja neljän vuoden välein tehtävät uudelleen akkreditoinnit kattoivat suurimman osan finaslaisten työajasta. Lisäksi uusia akkreditointihakemuksia ja jo akkreditoituilta toimijoilta pätevyysalueen laajennus-/muutoshakemuksia tuli runsaasti. Se osoittaa akkreditoinnin merkittävyyden ja hyödynnettävyyden lisääntymistä entisestään.

Uusia akkreditoituja toimijoita tuli viime vuonna 16 kappaletta. Suurin osa uusista toimijoista oli testauslaboratorioita. Kaikkiaan tehtiin akkreditointipäätöksiä (uudet hakijat, muutospäätökset, uudelleen akkreditoinnit, ja peruutus päätökset) 240 kappaletta. Se oli ennako-odotusten mukainen määrä. Useimmat peruutus päätökset johtuivat akkreditoitun toiminnan siirtymisestä toisen jo akkreditoitun toimijan akkreditoinnin piiriin. Siten akkreditoitun toiminnan volyyymi on kasvussa vaikka akkreditoitujen toimijoiden kokonaislukumäärä ei kasvaisikaan. Organisaatioiden kasvaessa ja akkreditoitujen toimintojen laajentuessa lisääntyy myös arviointityön määrä. Akkreditoituja toimijoita on yhteensä noin 250. Suurin toimialue on testaus, noin 150 akkreditoitua testauslaboratoriota. Seuraavaksi suurimmat alueet ovat kalibrointi, tarkastus ja sertifiointi; noin 30 akkreditoitua toimijaa kutakin. Vähiten oli vertailumittausten järjestäjiä ja EMAS-todentajia. Kumpiakin vain kaksi. Akkreditoituja referenssimateriaalien valmistajia ei Suomessa ole lainkaan.

Arviointityön lisäksi FINASilla on paljon muitakin tehtäviä. Niitä ovat esimerkiksi osallistuminen sekä kansalliseen että kansainväliseen sidosryhmäyhteistyöhön, teknisten asiantuntijoiden kouluttaminen teknisiksi arvioijiksi sekä viestintä ja tiedottaminen.

Vuosittain järjestettyjä Asiantuntijasta arvioijaksi-kursseja (laboratorio- ja tarkastustoiminnan arviointi) pidettiin kaksi; yksi keväällä ja toinen syksyllä. Kurseja on pidetty kaikkiaan FINASin järjestämänä jo runsaat 60. Sertifiointitoiminnan arvioijille suunnattiin myös kurssi toimintavuoden aikana. Kurssi järjestetään muutaman vuoden välein tarpeen mukaan. Arvioijakursseille osallistui viime vuonna yhteensä runsaat 50 henkilöä. Teknisille arvioijille suunnattu vuotuinen arvioijaseminaari pidettiin alkusyksystä. Arvioijaseminaari on koettu hyvin tarpeelliseksi arviointien harmonisoinnin varmistamiseksi. Lisäksi järjestettiin viranomaisseminaari, mittausten jäljitettävyysskursseja ja koulutustilaisuuksia akkreditointivaatimuksena käytettävästä laboratoriostandardin uudesta versiosta SFS-EN ISO/IEC 17025:2017 ja sen muutoksista.

FINAS-päivä

Tammikuussa FINAS järjesti joka toinen vuosi pidettävän asiakkailleen ja sidosryhmille suunnatun FINAS-päivän. Tilaisuuteen osallistui noin 200 henkilöä. FINAS-päivän teema oli: matkalla huipulle. Akkreditointia pidetään pätevyyden osoittamisen korkeimpana tasona. Aamupäivä oli yhteinen kaikille osallistujille. Iltapäivällä oli kolme rinnakkaistilaisuutta: 1) Uusi ja uljaampi laboratoriostandardi (SFS-EN ISO/IEC 17025:2017) – tarua vai totta, 2) Akkreditointi mahdollistajana (tapausesimerkit) ja 3) Tulevaisuus – muutu mukamme. Saatu palaute FINAS-päivästä oli hyvää. Seuraava FINAS-päivä pidetään 9.6.2021. Se on samalla myös kansainvälinen akkreditointipäivä. FINAS-päivänä juhlistetaan myös FINASin 30-vuotista taivalta. FINAS perustettiin kesäkuun alussa vuonna 1991.

Akkreditoinnin tunnettuuden lisäämiseksi FINAS tiedotti ja viestitti laajasti akkreditoinnista. Esimerkkeinä ovat työ- ja elinkeinoministeriön järjestämä ja FINASin kanssa yhteistyössä toteuttama tiedotustilaisuus, joka oli suunnattu eri hallinnonalojen lainvalmistelijoille ja FINASin järjestämä viranomaisseminaari. Lisäksi toteutettiin kolmen viranomaissektorilla toimivan akkreditoitun toimijan toiminnasta kertovat artikkelit ja esittelyvideot.

KRP:n rikosteknisen laboratorion akkreditoinnit

Tullilaboratorion akkreditoinnit

Ruokaviraston akkreditoinnit

FINAS osallistui aktiivisesti Vaatimustenmukaisuuden arviointiasiain neuvottelukunnan (VANK) työhön. VANKin Pätevyyden toteamistoimen jaostossa oli kaksi työryhmää, joissa kummassakin oli kaksi FINASin edustajaa. Työryhmät saivat valmiiksi kaksi FINASin A-sarjassa julkaistua dokumenttia: A12/2019 FINAS-akkreditointipalvelun palveluperiaatteet ja A13/2019 Periaatteet riskiperusteiselle arvioinnille. FINAS kokee VANKin Pätevyyden toteamistoimen jaoston työn tärkeäksi ja hyödylliseksi.

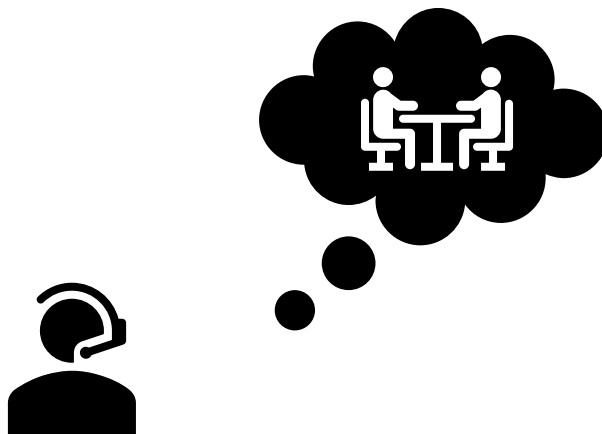
Keväällä FINAS päätti osallistua saksalaisen tutkimuslaitoksen (BAM Bundesanstalt für Materialforschung und –prüfung) koordinoimaan ja järjestämään Benchmarking -projektiin. Sen tavoitteena on kerätä ja jakaa eurooppalaisten akkreditointiorganisaatioiden parhaita käytänteitä. Projektin tavoitteen on myös kehittää FINASin toimintaa tehokkaammaksi ja lisätä työn vaikuttavuutta. Projektiin osallistui kymmenen eurooppalaista akkreditointiorganisaatiota. Syksyllä toteutettiin itsearviointi ja nykyisen tilanteen kartoitus. Tammikuussa 2020 BAM järjesti kahden päivän workshopin tulosten analysoimiseksi projektiin osallistuvien organisaatioiden edustajien kesken. Loppuraportti projektista valmistunee huhtikuussa 2020.

Kesällä FINAS otti käyttöönsä akkreditointiorganisaatioiden päivitetyn vaatimusstandardin SFS-EN ISO/IEC 17011:2017. Toimintajärjestelmän läpikäyntiin ja päivitystyöhön osallistui aktiivisesti koko FINASin henkilöstö. Päivitystyön aikana lähes koko FINASin laatujohtaminen kävi läpi kattavan päivityksen ja uudistuksen.

Marraskuussa FINASin toimintaan kohdistui EA:n vertaisarviointi (EA/European co-operation for accreditation). 12 henkinen arviointiryhmä arvioi yhden viikon aikana koko FINASin toimintajärjestelmän ja käytännön toiminnan. FINASin arviointiin sisältyi kaikkien akkreditointitoimialueiden arviointi: testaus, kalibrointi, tarkastus, sertifiointi (henkilö-, tuote- ja järjestelmäsertifiointi), todentaminen ja vertailumittausten järjestäminen. Arvioijat seurasivat FINASin arvioijaryhmien toimintaa asiakkaiden luona. Seurattuja arviointipäiviä kertyi yhteensä 17 eri toimialoilla ja eri puolilla Suomea. Lisäksi toimintaa arviointiin haastatteleamalla johtoa ja henkilökuntaa sekä katselmoimalla asiakirjoja toimistotiloissa Pasilassa.

Arvioinnin tuloksena arviointiryhmä suositti FINASin pysymistä kansainvälisissä MLA-sopimuksissa (MLA, multilateral agreement, monenkeskinen tunnustamissopimus). Sopimuksessa pysyminen vahvistetaan vuoden 2020 puolella, kun vertaisarvioinnin dokumentaatio on saatu valmiiksi.

Eurooppalaisten akkreditointiorganisaatioiden toiminnan yhdenvertaisuus osoitetaan monenkeskisillä sopimuksilla. Akkreditointiorganisaatioiden toiminnalle asetetaan suuntaviivat vaatimusstandardissa ISO/IEC 17011:2017. Lisäksi toiminnan vaatimuksena on asetus EY 765/2008. Kansainvälisillä vertaisarvioinneilla osoitetaan, että akkreditointiorganisaatiot noudattavat asetettuja vaatimuksia ja niiden myöntämät akkreditoinnit ovat yhdenvertaisia. Vertaisarviointitoteutetaan säännöllisesti vähintään neljän vuoden välein. FINASin henkilöitä osallistui myös muiden eurooppalaisten akkreditointiorganisaatioiden vertaisarviointeihin.

Mitä tulevaisuus tuo tullessaan? Akkreditointia tullaan varmasti hyödyntämään nykyistä enemmän alueilla, jotka eivät vielä ole akkreditoinnin piirissä. Hyödynnettävyyden lisääntymiseen vaikuttavat muun muassa se, että akkreditointi on maailmanlaajuisesti tunnettu ja monenkeskisillä tunnustamissopimuksilla tunnustettu pätevyyden osoittamiskeino. Uusimpana alueena voi mainita biopankkitoiminnan akkreditoinnin. Biopankilla tarkoitetaan biologisten näytteiden kokoelmaa. Näytteet voivat olla ihmis-, eläin- tai kasvipärisiä. Biopankit luovuttavat näytteitä ja tietoja tutkimus- ja tuotekehityshankkeille. Ihmisperäisiä näytteitä kerääviä lääketieteellisiä biopankkeja toimii Suomessa jo kymmenkunta. Näiden lääketieteellisten biopankkien tavoitteena on selvittää sairauksien syitä ja edistää väestön terveyttä. FINAS tulee luomaan biopankkitoiminnalle uuden akkreditointiohjelman yhdessä valvovan viranomaisen ja tulevien asiakkaiden kanssa vuoden 2020 aikana.

Kokonaisuutena vuosi 2019 oli työntäyteinen ja tuloksellinen. FINASille asetetut tulostavoitteet toteutuivat hyvin.

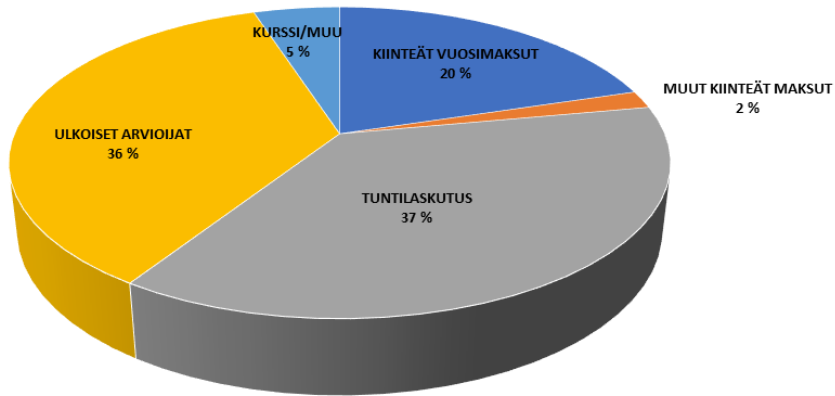
Helsingissä 9.4.2020

Risto Suominen

Johtaja, FINAS-akkreditointipalvelu

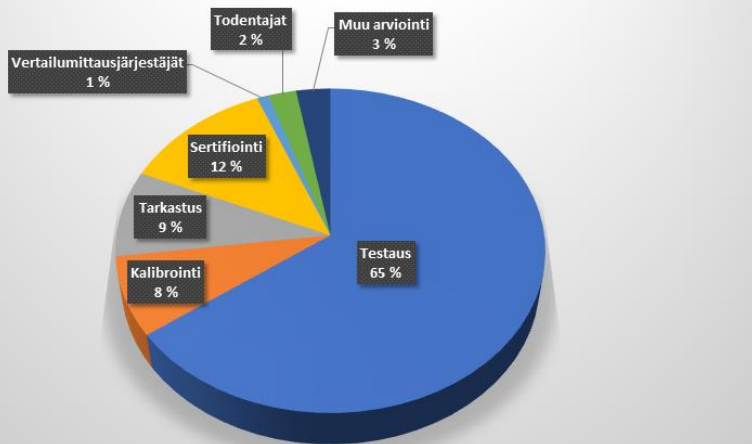
Liitteet

FINASIN KOKONAISLASKUTUKSEN JAKAUTUMINEN 2019 (%)

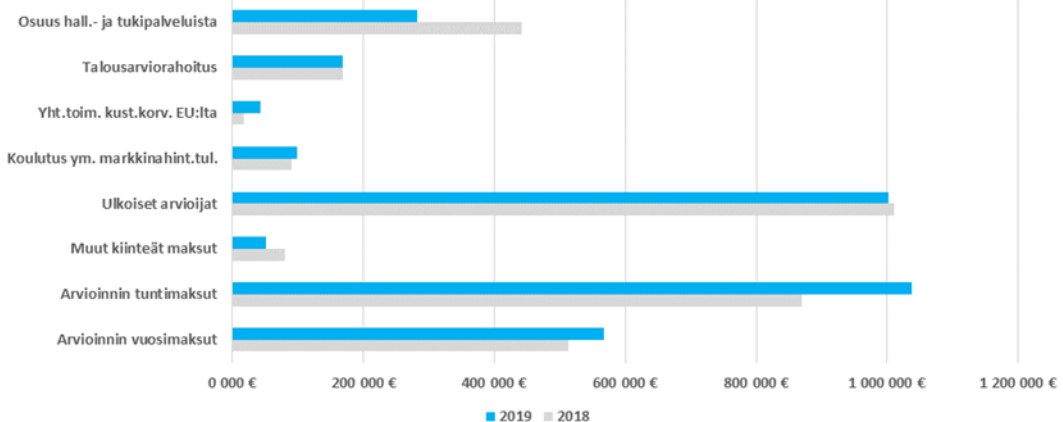
■ KIINTEÄT VUOSIMAKSUT ■ MUUT KIINTEÄT MAKSUT ■ TUNTILASKUTUS ■ ULKOISET ARVIOIJAT ■ KURSSI/MUU

FINASIN ARVIOINTITOIMINNAN TULOT TOIMIALOITTAIN (%) 2019

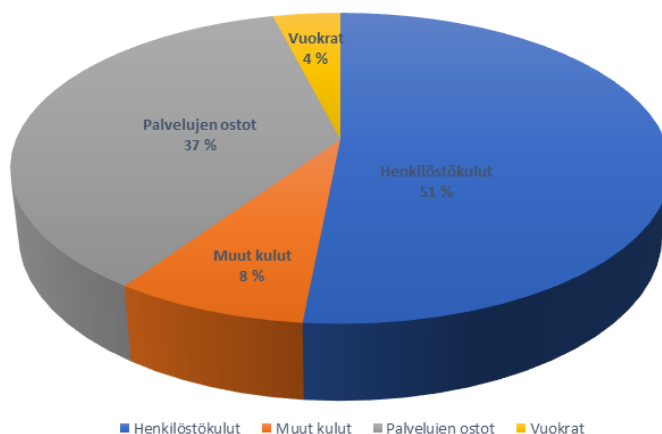

■ Testaus ■ Kalibrointi ■ Tarkastus ■ Sertifiointi ■ Vertailumittausjärjestäjät ■ Todentajat ■ Muu arviointi

FINASIN rahoitusrakenne 2018-2019

FINASIN KULUT MENOLAJEITTAIN 2019

FINAS julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuuslaskelma 2019

JULKISOIKEUDELLISET SUORITTEET	2019 tot	2019 tav	2018 tot	2017 tot
TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot				
Maksullisen toiminnan myyntitulot	2 676		2 474	2 348
Tuotot yhteensä	2 676		2 474	2 348
KOKONAISKUSTANNUKSET				
Erilliskustannukset				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0		0	0
Henkilöstökustannukset	859		701	735
Vuokrat	1		1	0
Palvelujen ostot	1 011		1 003	813
Muut erilliskustannukset	176		135	135
Erilliskustannukset yhteensä	2 046		1 841	1 683
Osuus yhteiskustannuksista				
Tukitoimintojen kustannukset	812		671	713
Poistot	26		21	16
Korot	0		0	0
Muut yhteiskustannukset	0		0	0
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	838		692	730
Kokonaiskustannukset yhteensä	2 884		2 533	2 412
KUSTANNUSVASTAAVUUS (tuotot-kustannukset)	-209		-60	-65
TUOTOT/KUSTANNUS-SUHDE	93		98	97
Kustannusvastaavuus, %	93	100	98	97

FINAS tuloslaskelma vuosilta 2019-2018

	01.01.2019 - 31.12.2019		01.01.2018 - 31.12.2018	
TOIMINNAN TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot	2 784 780,57		2 547 008,79	
Muut toiminnan tuotot	<u>14 725,34</u>	<u>2 799 505,91</u>	<u>16 722,25</u>	<u>2 563 731,04</u>
TOIMINNAN KULUT				
Ostot tilikauden aikana	791,19		611,50	
Henkilöstökulut	1 517 486,44		1 390 173,57	
Vuokrat	116 436,70		99 238,49	
Palvelujen ostot	1 076 182,66		1 068 411,35	
Muut kulut	235 794,80		202 647,01	
Valmistus omaan käyttöön (-)	0,00		0,00	
Poistot	41 405,96		21 174,30	
Sisäiset kulut		<u>2 988 097,75</u>		<u>2 782 256,22</u>
JÄÄMÄ I		<u>-188 591,84</u>		<u>-218 525,18</u>

FINAS-akkreditointipalvelu
 PL 66 (Opastinsilta 12 B)
 00521 HELSINKI

